

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 21 listopada 2023 r.
(OR. en)

15627/23

ECOFIN 1205
UEM 366
SOC 798
EMPL 572
COMPET 1133
ENV 1326
EDUC 449
RECH 513
ENER 626
JAI 1509
GENDER 204
ANTIDISCRIM 190
JEUN 265
SAN 677

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 21 listopada 2023 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2023) 901 final

Dotyczy: KOMUNIKAT KOMISJI Roczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2024

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 901 final.

Zał.: COM(2023) 901 final

Strasburg, dnia 21.11.2023 r.
COM(2023) 901 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO, KOMITETU
REGIONÓW I EUROPEJSKIEGO BANKU INWESTYCYJNEGO**

Roczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2024

Inwestowanie w konkurencyjną przyszłość UE: roczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2024

1. Wprowadzenie

Po okresie silnego ożywienia w 2022 r. aktywność gospodarcza w UE zwolniła wskutek wysokiej inflacji i bardziej restrykcyjnych warunków finansowania. Dzięki szybkiej, zdecydowanej i skoordynowanej reakcji politycznej nastąpiło odbicie gospodarcze i można było stawić czoła społeczno-gospodarczym konsekwencjom pandemii COVID-19 i wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie. UE uporała się z wynikającym z tego kryzysem energetycznym, zmniejszając swoją zależność od rosyjskich paliw kopalnych bez konieczności racjonowania gazu i unikając recesji. Mimo że w 2023 r. nastąpiło spowolnienie gospodarcze, a ryzyko i niepewność utrzymują się na wysokim poziomie, w tym ze względu na sytuację na Bliskim Wschodzie, liczba osób w UE posiadających zatrudnienie jest wysoka jak nigdy dotąd, a bezrobocie osiągnęło rekordowo niski poziom, choć jego wartości różnią się w poszczególnych państwach członkowskich i regionach. Wyzwania strukturalne nadal występują, jednak niedawne osiągnięcia są świadectwem tego, że Europa jest najskuteczniejsza, gdy działa wspólnie.

Jak podkreślono w deklaracji z Grenady, UE zobowiązuje się do wzmocnienia swojej konkurencyjności długookresowej oraz zbudowania odpornej bazy gospodarczej przez zajęcie się obecnymi wyzwaniami strukturalnymi. Zdarzenia geopolityczne zakłócające sytuację gospodarczą wskazują na potrzebę dalszego wzmocnienia otwartej strategicznej autonomii UE oraz utrzymania konkurencyjności UE na globalnym rynku, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby nikt nie pozostał w tyle. UE będzie nadal realizować otwartą i sprawiedliwą politykę handlową, inwestować w partnerstwa i bronić się przed nieuczciwymi praktykami, na przykład ze strony Chin. UE potrzebuje odpornych i zróżnicowanych łańcuchów dostaw, aby zwiększyć bezpieczeństwo gospodarcze, w szczególności w obszarze surowców krytycznych, elementów technologicznych i sprzętu. Aby jeszcze bardziej wzmocnić przewagę konkurencyjną UE, zasadnicze znaczenie ma zapewnienie rozwoju kompetencji i umiejętności niezbędnych do przeprowadzenia zielonej i cyfrowej transformacji oraz zarządzanie zmianami demograficznymi przy jednoczesnym zwiększaniu inwestycji i wspieraniu innowacji. Wprowadzony przez Komisję zestaw narzędzi demograficznych wspiera państwa członkowskie w realizowaniu polityk mających sprostać wyzwaniom związanym ze starzeniem się społeczeństwa. Tak samo ważne jest jak najpełniejsze wykorzystanie jednolitego rynku, szczególnie przez małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), oraz dalsza budowa unii rynków kapitałowych, aby wspierać inwestycje prywatne.

UE odchodzi od paliw kopalnych. Zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi w ramach Europejskiego Zielonego Ładu Europa zdecydowanie dąży do dekarbonizacji przemysłu, energii, budynków i transportu oraz znacznie przyspieszyła transformację w kierunku czystej energii. Konkurencyjność będzie wspierana przez utworzenie silnego przemysłu czystych technologii i umożliwienie jego funkcjonowania, w tym dzięki wdrożeniu wniosku Komisji dotyczącego planu przemysłowego Zielonego Ładu¹. Wykorzystanie energii odnawialnej stanie się bardziej powszechne dzięki szybszym procedurom udzielania zezwoleń, jak określono w zmienionej dyrektywie w sprawie energii odnawialnej oraz w rozporządzeniu w sprawie środków nadzwyczajnych w zakresie

¹ COM (2023) 62 final.

wydawania zezwoleń. Komisja przedłożyła ponadto wniosek mający poprawić strukturę rynku energii elektrycznej UE oraz ochronę tego rynku przed manipulacjami, jak również pobudzić nowe inwestycje w energetykę.

Unijne instrumenty finansowania wspierają zieloną i cyfrową transformację oraz rozwój umiejętności i zatrudnienia, aby wzmocnić konkurencyjność UE na szczeblu krajowym i regionalnym. Zasadniczą rolę w kształtowaniu programów reform i inwestycji we wszystkich państwach członkowskich nadal odgrywa trwające obecnie wdrażanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), w tym wprowadzanie specjalnych rozdziałów REPowerEU w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności (RRP) państw członkowskich, wdrażanie Instrumentu Wsparcia Technicznego oraz wykorzystanie funduszy polityki spójności. Zaproponowana Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP) zapewni dalszą synergę istniejących instrumentów UE, w tym programu InvestEU, aby umożliwić szybkie wprowadzenie technologii krytycznych. Dotychczas w ramach RRF dokonano płatności na ponad 175 mld EUR, w ramach funduszy polityki spójności od początku pandemii COVID-19 wypłacono ponad 210 mld EUR, a w ramach InvestEU zatwierdzono gwarancje UE na kwotę 13,44 mld EUR i 119 operacji. W ramach programu „Horyzont Europa” uruchomiono kwotę 24 mld EUR przeznaczoną na rozwój nauki i innowacje. Jednocześnie Komisja pozytywnie oceniła programy inwestycji i reform w ramach REPowerEU na kwotę 54 mld EUR. Aby nadal zapewniać finansowanie i optymalizować zasoby przeznaczone na realizację priorytetów politycznych UE, konieczne jest szybkie przyjęcie ukierunkowanej zmiany unijnych wieloletnich ram finansowych.

W ramach cyklu europejskiego semestru na 2024 r. podsumowany zostanie obecny stan wdrażania RRP i programów polityki spójności, a ponadto przeprowadzona zostanie analiza, w jaki sposób programy te uzupełniają się pod względem finansowania i wyników polityki. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na komplementarność RRF i funduszy polityki spójności, co pozwoli wykazać, w jaki sposób reformy działają jako główny czynnik sprzyjający inwestycjom na różnych szczeblach. Przedstawione zostaną również kierunki działania w kontekście zbliżającego się przeglądu śródk okresowego programów polityki spójności. Będzie to okazja do oceny programów oraz uwzględnienia powstających potrzeb i wyzwań w państwach członkowskich UE i ich regionach.

Należy szybko zakończyć przegląd zarządzania gospodarczego. Parlament Europejski i Rada prowadzą obecnie prace nad wnioskami Komisji dotyczącymi reformy reguł fiskalnych UE, przedłożonymi 26 kwietnia 2023 r. Zreformowane ramy zapewnią jasność i przewidywalność przyszłej polityki fiskalnej, promując jednocześnie zdolność obsługi zadłużenia i wzrost gospodarczy. Po przyjęciu zreformowanych ram fiskalnych państwa członkowskie zaczną przygotowywać swoje pierwsze średniookresowe plany fiskalno-strukturalne, w których przedstawią politykę fiskalną, strukturalną i inwestycyjną na kolejne 4–5 lat. Komisja wzywa współprawodawców do osiągnięcia szybkiego porozumienia w sprawie zreformowanych ram fiskalnych.

Tegoroczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego skupiona jest na programie polityki społeczno-gospodarczej UE, przy uwzględnieniu zmieniającego się krajobrazu makroekonomicznego, społecznego i geopolitycznego. Wytyczne oparto na ustrukturyzowanym podejściu na podstawie czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności, co jest zgodne z dążeniem UE do osiągnięcia stałych postępów w realizowaniu celów zrównoważonego rozwoju ONZ. W komunikacie przedstawiono również w skrócie główne aspekty cyklu europejskiego semestru 2024.

2. Cztery wymiary konkurencyjnej zrównoważoności

2.1 Stabilność makroekonomiczna

Mimo spowolnienia gospodarczego gospodarka UE pozostaje odporna. W 2022 r. nadal następowało ożywienie aktywności gospodarczej, a PKB wzrósł o 3,4 % w obliczu gwałtownie rosnącej inflacji. W 2023 r. inflacja – która nadal jest wysoka, lecz stopniowo spada – oraz zaostrzenie polityki pieniężnej doprowadziły do słabszego wzrostu gospodarczego. Z drugiej strony rozwój sytuacji na rynku pracy nadal jest obiecujący, a bezrobocie utrzymuje się na poziomie zbliżonym do najniższego poziomu w historii. Według prognozy z jesieni przewiduje się, że w 2023 r. gospodarka UE wykaże nieznaczny wzrost o 0,6 %, a następnie wzrost ten zwiększy się do poziomu 1,3 % w 2024 r. i 1,7 % w 2025 r. Oczekuje się, że inflacja w UE nadal będzie spadać i w 2025 r. osiągnie 2,4 %. Taki rozwój sytuacji, przy wyższych wynagrodzeniach i nadal silnym rynku pracy, przyczyni się do stopniowego odbudowania siły nabywczej gospodarstw domowych.

Ryzyko związane z wysokim zadłużeniem i różnicami w cenach nadal jest istotne. Środowisko inflacyjne ułatwiło wprawdzie szybsze zmniejszenie wysokiego zadłużenia, bardziej restrykcyjne warunki finansowania mogą jednak nasilić napiętą sytuację w związku z wysokim zadłużeniem, zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Będzie to dotyczyło w szczególności państw członkowskich, w których obsługa zadłużenia związana jest z refinansowaniem długu na dużą skalę lub w których sektor prywatny narażony jest na gwałtowny wzrost płatności z tytułu odsetek. Utrzymujące się różnice we wzroście cen i kosztów w poszczególnych krajach mogą ponadto doprowadzić do utraty konkurencyjności w państwach członkowskich, w których wzrost cen jest najsilniejszy. Na takie ryzyko szczególnie narażone są państwa strefy euro, gdyż pozbawione są one możliwości dostosowania krajowych kosztów i cen za pomocą zmiany nominalnego kursu walutowego². W sprawozdaniu przedkładanym w ramach mechanizmu ostrzegania Komisja zawarła analizę dotyczącą ewolucji zakłóceń i pojawiających się zagrożeń³. Wiosną przyszłego roku przygotowane zostaną szczegółowe oceny sytuacji dla 12 państw członkowskich. W przypadku Cypru, Francji, Grecji, Hiszpanii, Niderlandów, Niemiec, Portugalii, Rumunii, Szwecji, Węgier i Włoch szczegółowe oceny sytuacji dotyczyć będą kwestii zakłóceń równowagi lub nadmiernych zakłóceń równowagi stwierdzonych wiosną tego roku, natomiast w przypadku Słowacji ocenione zostanie ryzyko wystąpienia nowych zakłóceń równowagi.

Ogólna klauzula wyjścia w ramach paktu stabilności i wzrostu wygasa pod koniec 2023 r., polityka fiskalna musi zatem wspierać politykę pieniężną w ograniczaniu inflacji i utrzymywaniu stabilności fiskalnej, a jednocześnie zapewniać wystarczającą przestrzeń dla dodatkowych inwestycji oraz wspierać wzrost długookresowy⁴. Koordynacja polityki fiskalnej jest kluczowa, aby dzięki polityce pieniężnej można było przywrócić poziom inflacji do wyznaczonej średniookresowej wartości docelowej w rozsądnym terminie. Rządy powinny przyjąć skoordynowane i rozważne polityki fiskalne, aby utrzymywać zadłużenie na ostrożnym poziomie lub doprowadzić do tego, by wskaźniki zadłużenia wykazywały akceptowalną tendencję spadkową. Powinny jak najszybciej zakończyć stosowanie związanych z kryzysem środków wsparcia w zakresie energii oraz

² COM (2023) 903 i SWD (2023) 903.

³ COM (2023) 902 i SWD (2023) 902.

⁴ COM (2023) 900.

wykorzystać wynikające z tego oszczędności na ograniczenie deficytu. Prowadzenie restrykcyjnego kursu polityki fiskalnej, zgodnie z przewidywaniami na 2023 r. i 2024 r., przy zachowaniu elastyczności w obliczu wysokiej niepewności, przyczyni się do przywrócenia z czasem buforów fiskalnych, a tym samym do poprawy stabilności długu publicznego w niektórych państwach członkowskich. Oprócz konieczności utrzymania ostrożnej strategii fiskalnej należy zachować i w razie potrzeby zwiększać inwestycje publiczne, aby wspierać wzrost długookresowy i zieloną transformację. W tym celu rządy powinny utrzymywać wysoki poziom inwestycji publicznych, aby wspierać zieloną i cyfrową transformację oraz wzmacniać wydajność i odporność. Będzie to wymagało poprawy jakości i struktury finansów publicznych, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, na przykład przez optymalizację struktury podatkowej. Kluczowe znaczenie będzie miało również przyspieszenie realizacji planów odbudowy i zwiększania odporności, w tym zawartych w nich rozdziałów REPowerEU, oraz pełne wykorzystanie programów polityki spójności.

Należy jak najszybciej zlikwidować nadzwyczajne środki fiskalne wprowadzone w reakcji na wstrząs spowodowany wzrostem cen energii. Przedłużające się nieukierunkowane wsparcie fiskalne dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw nie jest właściwym narzędziem w obecnej sytuacji, gdyż nasila presję inflacyjną i przyczynia się do przedłużonego stosowania restrykcyjnej polityki pieniężnej. Ogranicza również przestrzeń fiskalną na wydatki produktywne, na przykład na inwestycje zielone i cyfrowe. Wsparcie dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji powinno być udzielane w ukierunkowany sposób za pośrednictwem działających systemów ochrony socjalnej i siatek bezpieczeństwa socjalnego. W przypadku gdy środki wsparcia są konieczne, powinny one skupiać się na ochronie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, być możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywać zachęty do zwiększania efektywności energetycznej.

Jak zapowiedziano w wytycznych dotyczących polityki fiskalnej na 2024 r.⁵, Komisja proponuje Radzie uruchomienie procedur nadmiernego deficytu w oparciu o kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych za 2023 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2.2 Zrównoważenie środowiskowe

Dzięki działaniom podjętym przez UE i jej państwa członkowskie ceny energii zbliżyły się do poziomów sprzed kryzysu, a inwestycje w źródła czystej energii pomagają w ustabilizowaniu przyszłych dostaw. Ceny gazu ziemnego spadły o około 84 % w porównaniu z rekordowym poziomem z ubiegłego roku, nadal są jednak o 78 % wyższe niż przed kryzysem; hurtowe ceny energii również wykazały spadek (o 78 % w porównaniu z tym samym okresem w ubiegłym roku). Niemniej jednak ceny energii w UE średnio pozostają wysokie w porównaniu z poziomem sprzed kryzysu i z zagranicą. UE zwiększyła wprawdzie odporność swojego systemu energetycznego, jednak warunki rynkowe nadal narażone są na niepewność, w tym ze względu na kryzys na Bliskim Wschodzie. Od lutego 2022 r. UE zaprzestała wszelkiego importu rosyjskiego węgla, ograniczyła import ropy z Rosji o około 90 % i całkowity import rosyjskiego gazu o około dwie trzecie, a w przyszłości będzie prowadzić dalsze działania w tym zakresie. Poziomy magazynowania gazu ziemnego osiągnęły, z wyprzedzeniem, rekordowo wysoki poziom, który w listopadzie 2023 r. wynosi 100 %. Udana wdrożenie unijnych ram dotyczących ograniczenia popytu przez państwa członkowskie wzmocniło gotowość UE na

⁵ COM (2023) 141 final.

nadchodzącą zimą, a mechanizm agregacji zapotrzebowania AggregateEU przynosi konkretne wyniki. W związku z poprawą warunków na rynkach energii, jak również koniecznością przyjęcia rozważnej polityki fiskalnej państwa członkowskie powinny szybko wycofać dopłaty do paliw kopalnych. Powinny stosować ukierunkowane środki wsparcia w zakresie energii jedynie w sytuacji dalszego wzrostu cen energii oraz ułatwiać szybkie uruchomienie i wprowadzenie przystępnych cenowo alternatywnych źródeł czystej energii dla gospodarstw domowych i firm przez realizację odpowiednich reform i inwestycji.

Państwa członkowskie skupiają działania na wdrożeniu rozdziałów REPowerEU przewidzianych w ich RRP, uzupełnionych funduszami polityki spójności. Do tej pory 23 państwa członkowskie przedłożyły swoje rozdziały REPowerEU, które opiewają na kwotę 54 mld EUR. Środki w ramach REPowerEU obejmują uproszczenie procedur udzielania zezwoleń, aby przyspieszyć wprowadzenie odnawialnych źródeł energii i instalacji magazynowania, zwiększenie środków na rzecz efektywności energetycznej, aby ograniczyć ubóstwo energetyczne, oraz wspieranie rozwoju łańcuchów wartości w obszarze surowców krytycznych i technologii niezbędnych do realizacji zielonej transformacji. Ważną rolę we wdrażaniu kilku kluczowych działań w ramach inicjatywy RePowerEU odgrywa również wsparcie z funduszy polityki spójności przeznaczone na inwestycje w efektywność energetyczną, energię ze źródeł odnawialnych i inteligentne systemy energetyczne w ramach celu „bardziej ekologiczna Europa”. Unijne finansowanie tych działań w ramach wszystkich celów polityki i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) wynosi 47 mld EUR. Dostępność tych różnych instrumentów finansowania oznacza, że wspólne cele można osiągnąć bardziej skutecznie, na przykład przez połączenie reform RRF/RePowerEU dotyczących wydawania zezwoleń z podłączeniem do sieci większej liczby odnawialnych źródeł energii przez inwestycje na szczeblu krajowym i regionalnym.

Należy w pełni opracować i szybko wdrożyć zaktualizowane krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK). W zaktualizowanych KPEiK państwa członkowskie powinny przedstawić bardziej ambitne polityki w zakresie klimatu i energii zgodnie z unijnymi celami klimatycznymi i energetycznymi na 2030 r. Oczekuje się, że państwa członkowskie w pełni uwzględnią najnowsze zalecenia dla poszczególnych krajów, opublikowane w kontekście europejskiego semestru, a ponadto uwzględnią w swoich RRP środki dotyczące energii i klimatu oraz wykorzystają efekty synergii z innymi instrumentami planowania w ramach polityki spójności UE. W grudniu 2023 r. Komisja wyda zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich w związku z projektami KPEiK i oczekuje, że zalecenia te zostaną w pełni uwzględnione w ostatecznych KPEiK, które mają być gotowe do czerwca 2024 r. Plany te przyczynią się do skonsolidowania planowania strategicznego, uruchomienia inwestycji publicznych i prywatnych⁶, jak również do wzmocnienia pewności inwestorów, aby osiągnąć cele w zakresie klimatu i energii na 2030 r. polegające na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych UE o co najmniej 55 % w porównaniu z poziomem z 1990 r. Należy to połączyć z wysiłkami w celu odwrócenia procesu utraty zasobów naturalnych, wypracowania zrównoważonych praktyk rolniczych, utrzymania funkcji ekosystemów oraz lepszego i szybszego przystosowania się do bardziej niekorzystnych warunków klimatycznych, w szczególności w obszarze odporności na deficyt wody. Aby zachować stabilność budżetową i zapobiegać

⁶ Ogólnie rzecz biorąc, aby osiągnąć cele Zielonego Ładu i planu REPowerEU, potrzebne będą dodatkowe nakłady w wysokości ponad 620 mld EUR rocznie. Niezbędne są również inwestycje w wysokości 92 mld EUR do 2030 r., aby zrealizować założenia aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie.

wstrząsom finansowym w przyszłości, coraz istotniejsze jest, by państwa członkowskie uwzględniły skutki fiskalne zbyt intensywnych zdarzeń pogodowych i innych zagrożeń klimatycznych oraz przygotowały się na nie w ramach średniookresowego planowania budżetowego.

Wzmocnienie unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie ma zasadnicze znaczenie dla dostarczenia technologii i komponentów koniecznych do zrealizowania założeń Europejskiego Zielonego Ładu oraz do zachowania konkurencyjności przemysłu europejskiego.

Konkurencyjność unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie w przyszłości zależeć będzie od stabilnych dostaw przystępnej cenowo i coraz czystszej energii, dostępności wysoko wykwalifikowanych pracowników oraz odpowiedniego finansowania prywatnego i publicznego. Kluczowe znaczenie ma również dostępność przystępnych cenowo surowców, dalsze otwarcie handlu oraz sprzyjające otoczenie działalności gospodarczej. Wykorzystując mocne strony jednolitego rynku, plan przemysłowy Zielonego Ładu i akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie mają na celu zapewnienie bardziej sprzyjającego otoczenia dla zwiększenia zdolności produkcji technologii neutralnych emisyjnie w UE. Wniosek w sprawie STEP zwiększy zdolność inwestycyjną UE, aby wspierać te działania, przy odpowiednim rozwoju umiejętności, a jednocześnie będzie chronił spójność i jednolity rynek. Całkowite potrzeby inwestycyjne w unijnych łańcuchach dostaw pięciu technologii neutralnych emisyjnie (energia wiatrowa, słoneczna, baterie, pompy ciepła i elektrolizery) wynoszą 92 mld EUR do 2030 r. W tym względzie europejski pakiet na rzecz energii wiatrowej będzie wspierał przedsiębiorstwa w sektorze energii wiatrowej i zwiększał ich konkurencyjność. W ujęciu bardziej ogólnym współpraca z zainteresowanymi stronami z sektora przemysłu, w tym dialog na temat czystej transformacji, pomoże unijnemu przemysłowi stworzyć model biznesowy służący zielonej transformacji. Kluczową rolę w tej transformacji odegrają badania naukowe i innowacje, które będą wymagały ram polityki sprzyjających innowacjom. Aby zrealizować założenia Europejskiego Zielonego Ładu, przemysł UE musi również zintensyfikować przechodzenie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w szczególności w odniesieniu do odzyskiwania i zastępowania surowców krytycznych oraz wykorzystywania surowców wtórnych, aby zmaksymalizować zachowanie wartości. Państwa członkowskie powinny skupić się ponadto na wycofaniu dotacji o skutkach szkodliwych dla środowiska, gdyż związane z tym możliwe korzyści budżetowe szacowane są nawet na 300 mld EUR rocznie⁷. W transformacji klimatycznej przemysłu UE pomagać będzie mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO², który pomoże utrzymać równe warunki działania w odniesieniu do producentów spoza UE oraz uniknąć ucieczki emisji.

2.3 Wydajność

Choć wydajność jest głównym czynnikiem napędzającym konkurencyjność, w ostatnim dziesięcioleciu średni wzrost wydajności w UE nie zmienił się. Od 2015 r. wydajność pracy na przepracowaną godzinę wzrosła zaledwie o 6 %. Na wniosek Rady Europejskiej Komisja opublikuje w styczniu 2024 r. nowe sprawozdanie w sprawie jednolitego rynku i konkurencyjności, które posłuży jako podstawa rocznego cyklu zarządzania i dyskusji na temat jednolitego rynku oraz konkurencyjności i wydajności w długim okresie. Nierówna i powolna transformacja cyfrowa ogółem oraz niedobór kwalifikacji w różnych sektorach stanowią główne bariery dla wzrostu

⁷ Komisja Europejska, 2022, A toolbox for reforming environmentally harmful subsidies in Europe (Zestaw narzędzi służących do reformy dotacji o skutkach szkodliwych dla środowiska w Europie).

wydajności. Konieczne jest zdecydowane działanie w ramach polityki, aby wspierać finansowanie badań naukowych i innowacji ze środków prywatnych dzięki właściwie zaplanowanym zachętom podatkowym, partnerstwom publiczno-prywatnym oraz lepszym warunkom działania przedsiębiorstw typu start-up i scale-up, np. za pośrednictwem Europejskiej Rady ds. Innowacji ustanowionej w ramach programu „Horyzont Europa”. Zwiększenie badań naukowych i innowacji w przedsiębiorstwach i w sektorze publicznym jest szczególnie istotne dla wzmocnienia wydajności w regionach, które w ostatnich latach odnotowały spowolnienie wzrostu gospodarczego. Coraz więcej osób młodych w UE zdobywa wykształcenie wyższe, jednak wydajność można wzmocnić w dalszym stopniu przez zwiększenie liczby absolwentów nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki, eliminowanie różnic pod względem płci oraz poprawę dostosowania kształcenia do potrzeb na rynku pracy.

Pobudzenie wydajności zależy od poprawy warunków ramowych, pogłębienia jednolitego rynku oraz poszanowania praworządności. Przedsiębiorstwa w UE są obecnie obciążone przeszkodami administracyjnymi, które hamują ich zdolność do inwestowania za granicą i skutecznego przeprowadzenia zielonej i cyfrowej transformacji. Konieczne są wspólne wysiłki, aby egzekwować istniejące przepisy, usunąć bariery oraz zbadać obszary, w których możliwa jest dalsza integracja⁸. Komisja przedstawiła pierwsze wnioski ustawodawcze dotyczące zmniejszenia obowiązków sprawozdawczych na szczeblu europejskim o 25 %, co ma pozostać bez wpływu na realizację celów polityki w ramach inicjatyw, których to dotyczy. Państwa członkowskie, w tym organy regionalne i lokalne, muszą również zwiększyć swoje wysiłki w tym obszarze, aby sprostać tak ambitnym celom. Zwiększenie wydajności wymaga silnych zachęt za pośrednictwem systemu podatków i świadczeń oraz skutecznego kształcenia i szkolenia, aby zwiększyć podaż pracy oraz dostępność elastycznej i wykwalifikowanej siły roboczej. Głębokie i zintegrowane rynki kapitałowe UE mają kluczowe znaczenie dla globalnej konkurencyjności UE, jako środka do pozyskiwania inwestycji prywatnych w gospodarce UE, w tym na potrzeby zielonej i cyfrowej transformacji. Konieczne są również dalsze wysiłki, aby ułatwić absorpcję innowacji i ograniczyć wąskie gardła i bariery na rynkach produktów i usług. Poszanowanie praworządności, w szczególności wysokiej jakości niezależne i wydajne systemy wymiaru sprawiedliwości, pewność prawa oraz równość wobec prawa, również stanowią kluczowe elementy otoczenia działalności gospodarczej, które wspierają inwestycje i innowacje.

Wspieranie uczciwego otoczenia działalności gospodarczej sprzyjającego MŚP jest kluczowe dla wzmocnienia jednolitego rynku. Pakiet pomocy gospodarczej dla MŚP obejmuje wniosek w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach. Ma na celu zapewnienie uczciwych warunków w transakcjach handlowych, zwiększenie płynności i odporności MŚP oraz pobudzenie konkurencyjności przedsiębiorstw w UE. Pakiet obejmuje również wnioski dotyczące wyznaczenia specjalnego pełnomocnika ds. MŚP oraz wniosek w sprawie wprowadzenia opodatkowania państwa członkowskiego siedziby głównej, aby uprościć ramy podatkowe dla MŚP, które prowadzą działalność transgraniczną. Wniosek „Działalność gospodarcza w Europie: Ramy opodatkowania dochodu” ułatwi warunki działania zarówno przedsiębiorstw, jak i organów podatkowych przez wprowadzenie jednolitego zbioru przepisów pozwalających określić podstawę opodatkowania w przypadku grup kapitałowych prowadzących działalność w większej liczbie krajów. Segment MŚP

⁸Komunikat „30-lecie jednolitego rynku”, COM (2023) 162 final.

programu InvestEU pomaga również MŚP w dostosowaniu się do zrównoważonych praktyk biznesowych i służy finansowaniu przedsiębiorstw typu start-up opracowujących nowe technologie zrównoważonego rozwoju. Oczekuje się, że wsparcie dla MŚP w ramach unijnych programów finansowania wyniesie ponad 200 mld EUR do 2027 r.⁹

Ścieżka wzrostu UE w dużym stopniu zależy od wykorzystania cyfryzacji. Technologie cyfrowe oferują wprawdzie przewagę konkurencyjną, ulepszone usługi i rozszerzone rynki dla dużych przedsiębiorstw, jednak poziom cyfryzacji MŚP w poszczególnych państwach członkowskich i sektorach jest zróżnicowany. Wiele tradycyjnych MŚP nie dysponuje zasobami ani umiejętnościami, które pozwoliłyby im w pełni korzystać z cyfryzacji, co wskazuje na potrzebę dalszych postępów w tym obszarze. Partnerstwo na rzecz umiejętności cyfrowych na dużą skalę ma przyczynić się do osiągnięcia celów cyfrowej dekady Europy, tj. wyposażenia 80 % ludności w podstawowe umiejętności cyfrowe, zachowania równowagi między płciami oraz zatrudnienia 20 mln specjalistów w dziedzinie ICT do 2030 r. W krajowych strategicznych planach działania dotyczących cyfrowej dekady określone zostaną konkretne środki, jakie każde państwo członkowskie zamierza wprowadzić, aby zlikwidować istniejące luki, zgodnie z ustaleniami z pierwszego sprawozdania na temat stanu cyfrowej dekady. Szereg rozwiązań regulacyjnych, w tym ramy w zakresie sztucznej inteligencji, akt w sprawie danych, akt o usługach cyfrowych i akt o rynkach cyfrowych, wzmocnią potencjał Europy pod względem konkurowania na poziomie globalnym. Wniosek UE dotyczący ram prawnych w zakresie sztucznej inteligencji stanowi pierwsze tego rodzaju ramy prawne; ma na celu złagodzenie ryzyka w sposób proporcjonalny, a jednocześnie dostarcza pewności prawa, która jest niezbędna do wprowadzenia wiarygodnej sztucznej inteligencji na skalę europejską.

Zmniejszenie różnic w wydajności w UE wymaga skupienia się również na tych regionach, w których wydajność uległa zahamowaniu i które mogą skorzystać na komplementarności RRF i środków w ramach polityki spójności na szczeblu regionalnym. Różnice w dostępie do kształcenia i szkolenia, opieki zdrowotnej, badań naukowych, innowacji, mobilności i wysokiej jakości infrastruktury cyfrowej są jeszcze bardziej wyraźne na obszarach wiejskich i w regionach najbardziej oddalonych. Są one również widoczne na obszarach miejskich, które charakteryzują się wyższą konkurencyjnością i wyższym poziomem kapitału ludzkiego¹⁰. Na przykład mniej niż 25 % ludności w wieku 25-64 lat w regionach wiejskich w UE zdobyło wykształcenie pomaturalne, w porównaniu z 44 % w miastach¹¹. Synergia między RRF a finansowaniem w ramach polityki spójności ma zasadnicze znaczenie dla udzielania wsparcia na poziomie regionalnym.

2.4 Sprawiedliwość

Rynek pracy w UE nadal osiąga dobre wyniki mimo spowolnienia wzrostu gospodarczego, nawet jeżeli różnice między regionami utrzymują się, a niektóre grupy społeczne w mniejszym stopniu czerpią korzyści z tej sytuacji. W II kw. 2023 r. wskaźnik zatrudnienia osiągnął rekordowy poziom 75,4 %, natomiast stopa bezrobocia spadła do 6,0 %, co stanowi najniższą wartość, jaką kiedykolwiek odnotowano w UE. Niektóre państwa członkowskie poczyniły wprawdzie znaczne

⁹ Pakiet pomocy gospodarczej dla MŚP, strona 12, przypis 61: Pakiet pomocy gospodarczej dla MŚP (europa.eu).

¹⁰ Unijny indeks konkurencyjności regionalnej 2.0 – edycja z 2022; https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/work/rci_2022/eu-rci2_0-2022_en.pdf

¹¹ Eurostat, EDAT_LFS_9913.

postępy, jednak inne nadal wykazywały wskaźniki bezrobocia na poziomie powyżej 11 %¹². Jednocześnie wyniki na rynku pracy wskazują na wyraźne dysproporcje regionalne w państwach członkowskich.

Znaczny niedobór pracy i kwalifikacji stanowi główną przeszkodę dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego, innowacji i konkurencyjności, wymaga zatem ukierunkowanych działań. Przy kurczących się zasobach pracy ponad dwie trzecie pracodawców nie może znaleźć talentów, których potrzebują¹³. Niedobory często występują w sektorze opieki zdrowotnej, nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (w szczególności ICT), ekologii oraz w przypadku niektórych zawodów związanych z usługami. Na rynku pracy występuje duże zapotrzebowanie na talenty kobiet, osób młodych i starszych, osób o niskich umiejętnościach zawodowych, osób z niepełnosprawnościami oraz innych defaworyzowanych i niedostatecznie reprezentowanych grup¹⁴. Ponad 20 % ludności w wieku produkcyjnym jest biernych zawodowo, w tym 8 mln osób młodych niekształących się, niepracujących ani nie szkolących się. Należy zapewnić równość szans dla wszystkich, w tym przez wdrożenie strategii Unia równości¹⁵.

Działania w ramach polityki na odpowiednich poziomach powinny być ukierunkowane na zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy, aby poprawić poziom zatrudnienia i wyniki społeczne. Obejmuje to wzmocnienie aktywnej polityki rynku pracy, dostęp do dobrej jakości i przystępnej cenowo wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, jak również opiekę długoterminową, systemy podatków i świadczeń wspierające pracę (w tym przez przesunięcie opodatkowania z pracy na cele klimatyczne i środowiskowe), odpowiednie warunki pracy i możliwości zarządzanej legalnej migracji¹⁶, przy zapewnieniu ochrony prawa pracy i ochrony socjalnej. Coraz częstsze korzystanie z zarządzania algorytmicznego i ze sztucznej inteligencji w miejscu pracy może przyczynić się do zlikwidowania niedoborów, lecz wymaga czujności. Priorytetem pozostają wzmocnienie dobrej jakości i inkluzywnego kształcenia i szkolenia, jak również zwiększone wysiłki w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji w związku z dwojaką transformacją. Niedobór umiejętności podstawowych, jak również zaawansowanych umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki, luki edukacyjne i niedobór nauczycieli stanowią coraz większe wyzwania dla systemów kształcenia i szkolenia, w tym wyzwania dla osób młodych pragnących wejść na rynek pracy. Należy utrzymywać tempo realizacji inicjatyw uruchomionych w ramach Europejskiego Roku Umiejętności¹⁷.

Mimo istotnego wzrostu wynagrodzeń w UE w 2022 r. i na początku 2023 r. wynagrodzenia rosną wolniej niż stopa inflacji, co prowadzi do zmniejszenia siły nabywczej, przy czym najbardziej odczuwają to osoby o niższych dochodach. W 2022 r. płace realne w UE spadły o 3,7 %, co zwiększyło ryzyko ubóstwa pracujących¹⁸. W przyszłości dynamika płac musi

¹² W II kw. 2023 r. stopa bezrobocia w ES i EL przekroczyła 11 %, a stopa bezrobocia osób młodych w ES, EL, IT, RO i SE przekroczyła 20 % (przy czym w SK, HR i PT była zbliżona do tego poziomu). Źródło: Eurostat.

¹³ Komisja Europejska (2023) „Zatrudnienie i kwestie społeczne w Europie”.

¹⁴ Na przykład wskaźnik zatrudnienia kobiet wyniósł w II kw. 2023 r. 70,3 %, tj. o 5,1 punktów procentowych poniżej średniej dla siły roboczej ogółem. Niezarobkowe obowiązki opiekuńcze uniemożliwiają wejście na rynek pracy ponad 7 mln kobiet w UE.

¹⁵ [Strategie Unii równości](#) promują równość i włączenie kobiet i grup defaworyzowanych, takich jak osoby z niepełnosprawnościami i osoby ze środowisk migracyjnych lub należące do mniejszości rasowych lub etnicznych, w tym Romowie.

¹⁶ W szczególności za pośrednictwem unijnej puli talentów uruchomionej 15 listopada 2023 r. w ramach [pakietu dotyczącego umiejętności i talentów](#).

¹⁷ [Europejski Rok Umiejętności \(europa.eu\)](#).

¹⁸ Eurofound (2023), Płace minimalne w 2023 r.: roczny przegląd.

doprowadzić do równowagi między zrekompensovaniem siły nabywczej utraconej przez pracowników, uniknięciem efektów drugiej rundy w odniesieniu do inflacji oraz ochroną konkurencyjności UE. Intensywny dialog społeczny i skuteczne rokowania zbiorowe są ważniejsze niż kiedykolwiek dla osiągnięcia równowagi w zakresie ustalania wynagrodzeń.

Nadal niezbędna jest odpowiednia i zrównoważona polityka ochrony socjalnej i włączenia społecznego. W obliczu zmian demograficznych i szybko zmieniających się rynków pracy zasadnicze znaczenie mają zrównoważone systemy ochrony socjalnej przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do ochrony socjalnej i odpowiedniego wsparcia dochodu. Jest to również niezbędne, aby złagodzić skutki wysokiej inflacji i zmniejszającej się siły nabywczej oraz zaradzić kwestii ubóstwa energetycznego. Należy to połączyć ze wsparciem integracji na rynku pracy i dostępem do usług podstawowych dla osób pozbawionych środków¹⁹. Niezbędna jest sprawiedliwa transformacja dla wszystkich, mająca na przykład zapewnić, aby zielone i cyfrowe innowacje były przystępne cenowo dla osób o niższych dochodach oraz aby żaden region nie pozostał w tyle.

Fundusze polityki spójności wraz z krajowymi RRP wspierają państwa członkowskie w dążeniu do osiągnięcia ich celów krajowych na 2030 r. dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczenia ubóstwa. Państwa członkowskie uwzględniły w swoich RRP znaczne reformy i inwestycje w obszarach polityki rynku pracy i polityki społecznej, przy czym na politykę społeczną przeznaczona zostanie kwota 140 mld EUR (około 28 %) szacowanych kosztów RRP, w tym 73 mld EUR na edukację i umiejętności²⁰, a około 43 mld EUR na opiekę zdrowotną. W ramach funduszy polityki spójności, w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), w politykę społeczną zainwestowanych zostało 109 mld EUR. Efekt synergii między RRF a funduszami polityki spójności jest wyraźnie widoczny. Niektóre państwa członkowskie uwzględniły na przykład w swoich RRP reformy, które wprowadzają ustawowe prawo do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. Jednocześnie fundusze polityki spójności (zwłaszcza EFS+ i EFRR), w niektórych przypadkach przy wsparciu z inwestycji RRP, są w szczególności wykorzystywane do rozwoju usług w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem oraz tworzenia przedszkoli w reakcji na zwiększone zapotrzebowanie. Fundusze polityki spójności często odnoszą się do reform rozpoczętych w ramach RRP i finansują już niektóre potrzeby w tym zakresie. Mogą być również ukierunkowane na szczególne potrzeby regionalne lub konkretne grupy społeczne, takie jak Romowie (np. przez inwestowanie na szczeblu regionalnym w edukację włączającą lub finansowanie aktywnej polityki rynku pracy).

Dalsza realizacja Europejskiego filaru praw socjalnych pozostaje priorytetem politycznym, aby promować pozytywną konwergencję społeczną w UE. Aby dostarczyć bardziej systematycznej analizy zmian w zatrudnieniu i zmian społecznych w państwach członkowskich, we wniosku Komisji dotyczącym wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu 2024²¹ poświęcono więcej uwagi analizie

¹⁹ [Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie.](#)

²⁰ Dane na dzień 6 listopada 2023 r., na podstawie metodyki znakowania filarów w odniesieniu do tabeli wyników RRF. Dane dotyczące edukacji i umiejętności odpowiadają środkom przydzielonym do obszaru polityki „Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem”, „Kształcenie ogólne i zawodowe oraz szkolnictwo wyższe”, „Edukacja dorosłych”, „Kapitał ludzki w procesie cyfryzacji” lub „Umiejętności ekologiczne i zielone miejsca pracy” jako podstawowy lub drugorzędny obszar polityki.

²¹ Wniosek Komisji dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu 2024 – COM(2023) 904.

sytuacji w poszczególnych państwach, przy zastosowaniu zasad określonych w ramach konwergencji społecznej²².

3. UE finansuje zieloną i cyfrową transformację

Fundusze unijne okazały się istotnym narzędziem finansowania działań służących wspieraniu konkurencyjnej zrównoważoności na szczeblu krajowym i regionalnym. Skuteczne i elastyczne wykorzystanie istniejących instrumentów w ramach budżetu UE, zwłaszcza funduszy polityki spójności, oraz wprowadzenie nowych instrumentów, w szczególności RRF, w tym rozdziałów REPowerEU, umożliwiają UE sprostanie głównym wyzwaniom gospodarczym i społecznym wraz z państwami członkowskimi i ich regionami. Za pomocą programu InvestEU Unia udziela gwarancji, aby pobudzić inwestycje prywatne służące realizacji priorytetów polityki, takich jak zielona i cyfrowa transformacja, innowacje oraz inwestycje społeczne i umiejętności, jak również wsparcie dla MŚP. Również FST wspiera regiony, na które zielona transformacja ma największy wpływ, pomagając w dywersyfikowaniu ich gospodarek i tworzeniu miejsc pracy. Każdy instrument przyczynia się do usuwania luk w finansowaniu i barier dla inwestycji poprzez własne cele i mocne strony, przy czym efekty energii stają się już wyraźnie widoczne. Komplementarność występuje w wielu różnych aspektach, w szczególności w związku z charakterem reform, wymiarem geograficznym inwestycji oraz ich harmonogramem, i może być promowana dzięki Instrumentowi Wsparcia Technicznego.

RRF uzupełnia fundusze polityki spójności dzięki przełomowym reformom. Reformy wspomagające przyczyniają się do usuwania barier dla inwestycji oraz ułatwiają i przyspieszają realizację inwestycji ze środków na szczeblu krajowym i unijnym. Obejmuje to przełomowe reformy uwzględnione w każdym planie odbudowy i zwiększania odporności w ramach RRF, wraz z warunkami podstawowymi wymaganymi w ramach funduszy polityki spójności. Przykładowo reformy RRF, które usprawniają procedury wydawania pozwoleń na potrzeby zielonej transformacji również w ramach REPowerEU, poprawiają cyfryzację administracji publicznej i tworzą klimat sprzyjający inwestycjom dzięki usunięciu przeszkód regulacyjnych, np. przez ograniczenie biurokracji. Daleko idące reformy rynku pracy przewidziane w RRF, wraz z warunkami podstawowymi określonymi w programach polityki spójności, ukierunkowane są na często utrzymujące się przez długi czas wyzwania strukturalne i uzupełniają inwestycje na przykład w umiejętności i ochronę socjalną. Wszystkie fundusze korzystają na tych reformach, które zapewniają ochronę interesów finansowych UE, obejmujących reformy na rzecz walki z korupcją lub zajmujące się kwestią praworządności.

Fundusze polityki spójności i inwestycje RRF wspólnie zapewniają kompleksowe działania na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym również w okresie po 2026 r. Wraz z polityką spójności realizacja RRP stanowi okazję do uwzględnienia różnych obszarów. Dzięki dłuższemu harmonogramowi realizacji programy na rzecz spójności będą ponadto wykorzystywać impuls nadany przez RRF, zapewniając tym samym wysoki poziom inwestycji publicznych oraz pobudzając inwestycje prywatne w dłuższym okresie. W ramach przeglądu śródkresowego polityki spójności państwa członkowskie mają możliwość dokonania przeglądu programów spójności,

²² Ramy konwergencji społecznej omówiono i opracowano we współpracy z państwami członkowskimi. Zob. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9481-2023-INIT/pl/pdf>.

w ramach których przydzielane są środki przeznaczone na obszary, w których występują pilne potrzeby i pojawiają się wyzwania, przy zmaksymalizowaniu efektu synergii.

Ramka 1. Przykłady komplementarności RRF i funduszy polityki spójności w okresie programowania 2021–2027

- W **Hiszpanii** połączone działania w ramach RRP i funduszy polityki spójności prowadzą do poprawy gospodarki wodnej. W RRP wprowadzono reformę, która aktualizuje ustawę o gospodarce wodnej, związane z nią rozporządzenia i inne akty prawa wtórnego, aby zapewnić ramy prawne, które przyczynią się do wzmocnienia i zwiększenia inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, natomiast fundusze polityki spójności finansują systemy gospodarki wodnej, które ograniczają utratę zasobów i poprawiają wydajność systemów dystrybucji.
- W **Chorwacji** RRP wspiera wprowadzenie systemu jednej zmiany we wszystkich szkołach podstawowych jako podstawy do wprowadzenia modelu szkolnego opartego na cyklu całodniowym. Fundusze polityki spójności znacznie się do tego przyczyniają przez finansowanie różnych aspektów modernizacji instytucji szkolnictwa podstawowego, w tym przez finansowanie infrastruktury i wyposażenia, aby umożliwić wprowadzenie modelu szkolnego opartego na cyklu całodziennym w szkołach, które działają już w trybie jednozmianowym.
- W RRP **Słowenii** przewidziano reformę, która doprowadzi do zwiększenia wydajności publicznego transportu pasażerskiego dzięki wprowadzeniu nowego podmiotu koordynującego. Ułatwi to realizację inwestycji w ramach polityki spójności w tym sektorze, takich jak modernizacja kolei oraz wspieranie zrównoważonych środków transportu.

4. Cechy europejskiego semestru 2024

Realizacja RRP oraz ich komplementarność względem innych instrumentów finansowania UE będą stanowiły ramy europejskiego semestru w 2024 r. Podczas gdy wdrażanie RRP nadal będzie skupione na realizacji reform i inwestycji w odpowiedzi na zalecenia dla poszczególnych krajów, w ramach obecnego cyklu przeanalizowane zostanie również, w jaki sposób działania w ramach RRP pozostają w interakcji z innymi instrumentami finansowania UE w celu osiągnięcia wspólnych celów polityki.

W sprawozdaniach krajowych i szczegółowych ocenach sytuacji określone zostaną wyzwania strukturalne i nowo pojawiające się wyzwania, aby uwolnić potencjał w zakresie konkurencyjności w każdym państwie członkowskim. Sprawozdania krajowe na 2024 r. będą zawierały ocenę postępów poczynionych w celu osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu, Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym celów na 2030 r. dotyczących zatrudnienia, umiejętności, edukacji i ograniczenia ubóstwa, oraz postępów w usuwaniu szeregu przeszkód mających wpływ na przemysł, które hamują dwojaką transformację. Europejski semestr będzie nadal głównym mechanizmem monitorowania i promowania postępów w celu osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, również w kontekście poświęcania coraz większej uwagi zrównoważonemu i inkluzywnemu dobrostanowi, wykraczającemu poza PKB.

Zalecenia dla poszczególnych krajów w 2024 r. skupią się na wybranych wyzwaniach i szczegółowo przedstawiają kluczowe potrzeby inwestycyjne w związku z przeglądem śródkresowym programów polityki spójności na lata 2021–2027. Podczas gdy RRP są w trakcie realizacji, a w rozdziałach REPowerEU uwzględniono dodatkowe środki, w sprawozdaniach krajowych określone zostaną pozostające lub nowe wyzwania w zakresie polityki, w stosownych przypadkach w kontekście szczegółowych ocen sytuacji. Sprawozdania krajowe wraz z wnioskami dotyczącymi zaleceń dla poszczególnych krajów wejdą w skład wiosennego pakietu europejskiego semestru 2024, który zostanie przyjęty w czerwcu 2024 r. Nowy cykl dostarczy również informacji na potrzeby zbliżającego się przeglądu śródkresowego polityki spójności.

Istotnym aspektem nadal jest zaangażowanie Parlamentu Europejskiego, Rady, partnerów społecznych i innych kluczowych zainteresowanych stron. Zasadnicze znaczenie ma ścisła współpraca, którą można osiągnąć dzięki regularnym spotkaniom na kluczowych etapach semestru i RRF. Państwa członkowskie wzywa się do aktywnej współpracy z zainteresowanymi stronami, w tym partnerami społecznymi, organami lokalnymi i regionalnymi, jak również z odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Kontynuowany będzie dialog międzyinstytucjonalny z Parlamentem Europejskim i Radą, zapewniając demokratyczną rozliczalność i współpracę w zakresie zarządzania gospodarczego.

5. Podsumowanie

W odpowiedzi na zmieniający się świat UE angażuje się w poprawę swojej długoterminowej konkurencyjności dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. W ramach europejskiego semestru Komisja będzie nadal uważnie monitorowała skutki społeczne i gospodarcze oraz zaproponuje zalecenia, aby uwolnić potencjał w zakresie konkurencyjności każdego państwa członkowskiego, promując otwartą strategiczną autonomię i bezemisyjny wzrost gospodarczy, jak również sprawiedliwą zieloną i cyfrową transformację, przy jednoczesnym zmniejszeniu dysproporcji regionalnych. W tym względzie cykl europejskiego semestru w 2024 r. skupi się w szczególności na zapewnieniu i rozszerzeniu efektu synergii i komplementarności między realizacją RRP i programów polityki spójności, wskazując jednocześnie obszary, w których konieczne są dalsze inwestycje i reformy na szczeblu krajowym i regionalnym.